बृहन्मुंबई महानगरपालिका

प्रअभि/विनि/ ११५ /साधारण

२०२०-२०२१

परिपत्रक

विषयः १) बृहन्मुंबईतील इमारत प्रस्ताव निकालात काढण्याकारिता त्यांच्या मान्यतेकरिता छाननी शुल्क वाढविण्याबाबत.

२) ना मंजुरीचे प्रमाणपत्र व काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांच्या पुर्नविधीग्राहयतांकरिता (रिव्हॅलिडेशन) शुल्क वाढविण्याबाबत व शहर आणि उपनगरांमधील इमारत प्रस्तावांचे विलंब शुल्क (आकारणी) याबाबत.

संदर्भः १) महानगरपालिकेचा ठराव क्र.११४९, दि.०४.०२.२०१०

२) महानगरपालिकेचा ठराव क्र.१२९, दि. २४.०६.२०१९

महानगरपालिकेच्या ठराव क्र. ११४९ दि. ०४.०२.२०१० नुसार सध्या I) बृहन्मुंबईतील इमारत प्रस्ताव निकालात काढण्याकरीता तसेच त्यांच्या मान्यतेकरीता छाननी शुल्क II) ना मंजूरीचे प्रमाणपत्र व काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांच्या पुर्नविधीग्राहयतेकरीता शुल्क आणि शहर आणि उपनगरांमधील इमारत प्रस्तावाचे विलंब शुल्क यांची अनुसूची अंमलात होती.

तद्नंतर, महानगरपालिकेचा ठराव क्र. १२९ दि. २४ जुन २०१९ नुसार सदर शुल्क अनुसूची सुधारीत करण्यास सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट 'एक्स', 'वाय' आणि 'झेड' मध्ये दिलेल्या पुर्नविधीग्राहयता शुल्काची पुनर्रचित अनुसूची सन २०१८-१९ या वर्षाकरिता महानगरपालिकेची मंजुरी प्राप्त झाली आहे. त्यानुसार, १ एप्रिलपासून सुधारित दरानुसार शुल्क आकारण्यास, सन २०१८-१९ साठी व त्यानंतर येणा-या पुढील प्रत्येक आर्थिक वर्षात १ एप्रिलपासून रु. ५००/- पर्यंतच्या विद्यमान आकार शुल्कामध्ये पुढील नविन धोरण निश्चित होईपर्यत विद्यमान किमान छाननी शुल्कामध्ये १०% इतकी वाढ करुन येणारी रक्कम (सुधारित शुल्कदर)पुढील दहा रुपयांच्या पूर्णांकात लागू करण्यास व प्रती चौ.मी. छाननी तसेच प्रपत्र शुल्कदरात १०% इतकी वाढ करुन येणारी रक्कम अपूर्णांकात असल्यास पुढील रुपयांच्या पूर्णांकात लागू करण्याबाबत मंजुरी प्राप्त झाली आहे.

सन २०२०-२१ वर्षाकरिता दि. ०१.०४.२०२० पासून सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट 'एक्स', 'वाय' आणि 'झेड' मध्ये नमूद केल्यानुसार सुधारित शुल्काप्रमाणे दर लागू करण्यात येत आहेत.

कार्यकारी अभियंता
(विकास नियोजन) शहर

उप प्रमुख अभियंता
(विकास नियोजन)-१

प्रमुख अभियंता
विकास नियोजन
व संचालक (अभि.से.व प्र.)

D:\HC GEN - 1(ss)\10% Rate\छाननी शुल्क (Revalidation).doc

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

क्र. प्र.अ./वि.नि./00001 /साधारण, दि. ०१/०४/२०२०

विषयः १) बृहन्मुंबईतील इमारत प्रस्ताव निकालात काढण्याकरिता त्यांच्या मान्यतेकरिता छाननी शुल्क वाढविण्याबाबत.

२) ना मंजुरीचे प्रमाणपत्र व काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांच्या पुर्नविधीग्राहयतांकरिता (रिव्हॅलिडेशन) शुल्क वाढविण्याबाबत व शहर आणि उपनगरांमधील इमारत प्रस्तावांचे विलंब शुल्क (आकारणी) याबाबत.

संदर्भः १) महानगरपालिकेचा ठराव क्र.११४९, दि.०४.०२.२०१०

२) महानगरपालिकेचा ठराव क्र.१२९, दि. २४.०६.२०१९

उपरोक्त संदर्भानुसार महानगरपालिकेची मंजुरी प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून सुधारित दरानुसार शुल्क आकारण्यास, तसेच सन २०१८-१९ नंतर येणा-या पुढील प्रत्येक आर्थिक वर्षात १ एप्रीलपासून पुढील नविन धोरण निश्चित होईपर्यंत रु.५००/- पर्यंतच्या तत्कालीन विद्यमान आकार / शुल्कदरांमध्ये प्रतिवर्षी १० टक्के याप्रमाणे वाढ करुन येणारी रक्कम पूर्णांकात असल्यास सुधारित शुल्क दर पुढील रुपयाच्या पूर्णांकात व रु.५००/- पेक्षा अधिक तत्कालीन विद्यमान शुल्कदरात १० टक्के वाढ करुन येणारे सुधारित शुल्कदर पुढील दहा रुपयांच्या पूर्णांकात लागू करण्याबाबत मंजूरी प्राप्त झाली आहे.

त्यानुसार महानगरपालिकेच्या मंजुरी दिनांकपासून म्हणजेच दि. २४.०६.२०१९ पासून सुधारीत दर लागू करण्याबाबतचे परिशिष्ठ 'एक्स','वाय' आणि 'झेड' मध्ये नमूद केल्यानुसार, सन २०१९-२० करिता ठरावाची प्रत जोउपत्रांसह उपरोक्त संदर्भ क्र.२ नुसार निर्गमित करण्यात आली आहे.

तसेच, सन २०२०-२१ करिता दि.०१.०४.२०२० पासून सुधारित दर लागू करण्याबाबत परिशिष्ठ 'एक्स','वाय' आणि 'झेड पृ.क्र. प-३८० ते प-३८५ वर जोडण्यात आलेले असून, त्यास आपली मंजूरी प्राप्त होणेकरीता कृपया सविनय सादर.

(श्रीमती. राजलक्ष्मी भा. पानसरे)
प्रशासकीय अधिकारी (विकास नियोजन) 2

कार्यकारी अभियंता	उप प्रमुख अभियंता	प्रमुख अभियंता
(विकास नियोजन) शहर	(विकास नियोजन)-१	विकास नियोजन
		व संचालक (अभि.से.व प्र.)

D:\HC GEN- 1(ss)\10%.Rate\छाननी शुल्क (Revalidation).doc

परिशिष्ट 'एक्स'

अनु.क्र.	उद्दिष्ट	दि. २४.०६.२०१९ च्या ठराव क्र.१२९ अन्वये मंजुर केलेल्या शुल्कांची श्रेणी	पुनर्रचित केलेली शुल्कांची श्रेणी (२०२०-२०२१)
१	२	३	४
अ)	मुंबई महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ३३७ खाली इमारतीचे बांधकाम अथवा पुनर्बांधकाम	१) निवासी वापरण्याकरिता प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.७०७/- किमान दराने रु.६६००/- सह	१) निवासी वापरण्याकरिता प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.८६०/-' किमान दराने रु.७९९०/- सह
		२) व्यावसायिक वापराकरिता प्रति १० चौ.मी. ला अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.१४१३/- किमान रु.१३२००/- सह	२) व्यावसायिक वापराकरिता प्रति १० चौ.मी. ला अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.१७२०/- किमान रु.१५९८०/- सह
		३)औद्योगिक वापराकरिता प्रति रु.१० चौ.मी.ला अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.१०७०/- किमान रु.१००००/- सह	३)औद्योगिक वापराकरिता प्रति रु.१० चौ.मी.ला अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.१३००/- किमान रु.१२१००/- सह
ब)	मुंबई महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ३४२ खाली विद्यमान इमारतीमध्ये जेथे क्षेत्र नियोजित केले आहे, बदल आणि अथवा भर करण्याकरिता.	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
क)	मुंबई महानगरपालिका अधिनियम कलम ३४२ खाली कोणत्याही अतिरिक्त क्षेत्राचा समावेश नाही. तेथे बदल करण्याकरिता.	१) निवासी वापराच्या प्रति प्रस्तावाला रु.७०७०/-	१) निवासी वापराच्या प्रति प्रस्तावाला रु.८५६०/-
		२) व्यावसायिक वापराच्या प्रति प्रस्तावाला रु.१४१३०/-	२) व्यावसायिक वापराच्या प्रति प्रस्तावाला रु.१७११०/-
		३) औद्योगिक वापराच्या प्रति प्रस्तावाला रु.१०७००/-	३) औद्योगिक वापराच्या प्रति प्रस्तावाला रु.१२९५०/-
ड)	मंजूर प्रस्तावांच्या सुधारित आराखडयाबाबतीत	एक-प्रत्येक सुधारित प्रस्तावासह, ज्यादा चटईक्षेत्र नियोजित केले नसल्यास खाली दिलेल्या दराने शुल्क वसूल केले जाईल.	एक-प्रत्येक सुधारित प्रस्तावासह, ज्यादा चटईक्षेत्र नियोजित केले नसल्यास खाली दिलेल्या दराने शुल्क वसूल केले जाईल.
		अ)निवासी वापराकरीता बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. ला त्यावरील भागाकरिता रु.१७२/- किमान रु.१००००/- सापेक्ष (२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून).	अ) निवासी वापराकरीता बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. ला त्यावरील भागाकरिता र.२०९/- किमान रु.१२१००/- सापेक्ष
		ब) व्यावसायिक वापराकरीता, बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.ला अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.३४३/- किमान रु.२०,०००/-सापेक्ष(२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून)	ब) व्यावसायिक वापराकरीता, बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.ला अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.४१६/- किमान रु.२४,२००/-सापेक्ष
		क) औद्योगिक वापराकरीता, प्रति १० चौ.मी.ला अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.२६८/- किमान रु.१५,०००/- सापेक्ष (२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून)	क) औद्योगिक वापराकरीता, प्रति १० चौ.मी.ला अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.३२५/- किमान रु.१८,१५०/- सापेक्ष

		दोन – अतिरिक्त चटईक्षेत्र नियोजित केल्यास, पुढे दिलेल्या दराने छाननी शुल्क वसूल केले जाईल. (नियोजित अतिरिक्त बांधकामव्याप्त क्षेत्राकरीता)	दोन – अतिरिक्त चटईक्षेत्र नियोजित केल्यास, पुढे दिलेल्या दराने छाननी शुल्क वसूल केले जाईल. (नियोजित अतिरिक्त बांधकामव्याप्त क्षेत्राकरीता)
		अ) निवासी वापराकरिता (पूर्वी मंजूर झालेल्या बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.१७२/- प्रमाणे) अधिक (अतिरिक्त प्रस्तावित बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.७०७/- प्रमाणे) असे एकूण छाननी शुल्क किमान रु.१००००/- सापेक्ष (२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून)	अ) निवासी वापराकरिता (पूर्वी मंजूर झालेल्या बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.२०९/- प्रमाणे) अधिक (अतिरिक्त प्रस्तावित बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.८६०/- प्रमाणे) असे एकूण छाननी शुल्क किमान रु.१२,१००/- सापेक्ष
		ब) व्यावसायिक वापराकरीता (पूर्वी मंजूर झालेल्या बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.३४३/- प्रमाणे) अधिक (अतिरिक्त प्रस्तावित बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.१४१३/- प्रमाणे) असे एकूण छाननी शुल्क किमान रु.२०,०००/- सापेक्ष (२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून)	ब) व्यावसायिक वापराकरीता (पूर्वी मंजूर झालेल्या बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.४१६/- प्रमाणे) अधिक (अतिरिक्त प्रस्तावित बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. अथवा त्यावरील भागाकरिता रु.१७२०/- प्रमाणे) असे एकूण छाननी शुल्क किमान रु.२४,२००/- सापेक्ष
		क) औद्योगिक वापराकरीता (पूर्वी मंजूर झालेल्या बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.२६८/- प्रमाणे) अधिक अतिरिक्त प्रस्तावित बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.१०७०/- प्रमाणे) असे एकूण छाननी शुल्क किमान रु.१५०००/- सापेक्ष (२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून)	क) औद्योगिक वापराकरीता (पूर्वी मंजूर झालेल्या बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी.अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.३२५/- प्रमाणे) अधिक अतिरिक्त प्रस्तावित बांधकाम व्याप्त क्षेत्राच्या प्रति १० चौ.मी. अथवा त्यावरील भागाकरीता रु.१३००/- प्रमाणे) असे एकूण छाननी शुल्क किमान रु.१८,१५०/- सापेक्ष
		तीन – तथापि, अशाप्रकरणी पूर्वीच मंजूर केलेल्या क्षेत्राकरीता, वर दोनमध्ये वसूल केलेल्या शुल्काव्यतिरिक्त वरील एक नुसार सुधारित आराखडा शुल्क वसूल केले जाईल.	तीन – तथापि, अशाप्रकरणी पूर्वीच मंजूर केलेल्या क्षेत्राकरीता, वर दोनमध्ये वसूल केलेल्या शुल्काव्यतिरिक्त वरील एक नुसार सुधारित आराखडा शुल्क वसूल केले जाईल.

कार्यकारी अभियंता
(विकास नियोजन)शहर

उप प्रमुख अभियंता
(विकास अनयोजन)-१

प्रमुख अभियंता
(विकास नियोजन)
व संचालक(अभि.से.व प्र.)

परिशिष्ट 'वाय'

इमारत प्रस्तावांच्या पुनर्विधीग्राहयतेकरिता शुल्क

अनु. क्र.	उद्दिष्ट	दि.२४.०६.२०१९ च्या ठराव क्र.१२९ अन्वये मंजूर केलेल्या शुल्कांची श्रेणी			छाननी शुल्कांची नियोजित पुनर्रचित श्रेणी (२०२०-२०२१)		
		केवळ निवासी व्याप्तीकरीता (अ)	निवासी व्यतिरिक्त इतर व्याप्तीकरीता (ब)		केवळ निवासी व्याप्तीकरिता (अ)	निवासी व्यंतिरिक्त इतर व्याप्तीकरीता (ब)	
१	२	३	४		५	६	
		रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये
अ)	सी.सी.प्रमाणपत्र दिले नसल्यास, सी.सी. अथवा आय.ओ.डी. प्रमाणपत्राची तारीख संपण्याच्या १ महिन्यांच्या आत आय.ओ.डी. व सी.सी. प्रमाणपत्रांसह प्रगती अहवालांसह पुनर्विधीग्राहयतेकरीता अर्ज केला आहे अशा प्रकरणी	रु.७०७०/-	रु.१४१३०/-	रु.१०७००/-	रु.८५६०/-	रु.१७११०/-	रु.१२९५०/-
ब)	सी.सी.प्रमाणपत्र दिले नसल्यास, सी.सी. अथवा आय.ओ.डी. च्या तारखेच्या १ महिन्यांनंतर परंतु ३ महिन्याच्या आत आय.ओ.डी. व सी.सी. व आराखडयासह, प्रगती अहवालांसह, पुनर्विधीग्राहयतेकरीता अर्ज केल्यास	रु.७०७०/- रु.७०७०/-(विलंब शुल्क) --------------- रु.१४१४०/	रु.१४१३०/- रु.१४१३०/- (विलंब शुल्क) --------------- रु.२८२६०/-	रु.१०७००/- रु.१०७००/- (विलंब शुल्क) --------------- रु.२१४००/-	रु.८५६०/- रु.८५६०/-(विलंब शुल्क) --------------- -रु.१७१२०/	रु. १७११० /- रु. १७११० /- (विलंब शुल्क) --------------- रु.३४२२०/-	रु. १२९५० /- रु. १२९५० /- (विलंब शुल्क) --------------- रु.२५९००/-

क)	सी.सी.प्रमाणपत्र दिले नसल्यास, सी.सी. प्रमाणपत्र अथवा आय.ओ.डी. च्या विधीग्राहयतेच्या तारखेच्या तीन महिन्यानंतर आय.ओ.डी. व सी.सी. व आराखडे यासह प्रगती अहवालांसह पुनर्विधीग्राहयतेकरीता अर्ज केला आहे अशा प्रकरणी	रु.१४१३०/- अधिक प्रतिमास रु.३५४०/- अथवा त्यावरील भाग या दराने विधी ग्राहय तारखेनंतर तीन महिन्यांच्या वरील कालावधीकरीता विलंबशुल्क	रु.२८२५०/- अधिक प्रतिमास रु.७०७०/- अथवा त्यावरील भाग या दराने विधी ग्राहय तारखेनंतर तीन महिन्यांच्या वरील कालावधीकरीता विलंबशुल्क	र.२१४००/- अधिक प्रतिमास रु.५३५०/- अथवा त्यावरील भाग या दराने विधी ग्राहय तारखेनंतर तीन महिन्यांच्या वरील कालावधीकरीता विलंबशुल्क	रु.१७११०/- अधिक प्रतिमास रु.४२९०/- अथवा त्यावरील भाग या दराने विधी ग्राहय तारखेनंतर तीन महिन्यांच्या वरील कालावधीकरीता विलंबशुल्क	रु.३४९००/- अधिक प्रतिमास रु.८५६०/- अथवा त्यावरील भाग या दराने विधी ग्राहय तारखेनंतर तीन महिन्यांच्या वरील कालावधीकरीता विलंबशुल्क	र.२५९००/- अधिक प्रतिमास रु.६४८०/- अथवा त्यावरील भाग या दराने विधी ग्राहय तारखेनंतर तीन महिन्यांच्या वरील कालावधीकरीता विलंबशुल्क

टिप – परिशिष्ट 'झेड' च्या नियम क्र.१(ब) मध्ये विनिर्दीष्ट केलेल्या कुंपण भिंत, खेचपंप, उदंचन केंद्र, यानगृह, विद्युत उपस्थानक वगैरे सारख्या बाबींकरीता सी.सी. किंवा जर सी.सी.निर्मित करण्यात आली नसेल तर आय.ओ.डी.ची विधीग्राहयता वाढविण्यासाठी वरील मूळ दराच्या २५ टक्के दराने शुल्क आकारण्यात येईल.

कार्यकारी अभियंता
(विकास नियोजन)शहर

उप प्रमुख अभियंता
(विकास अनयोजन)-१

प्रमुख अभियंता
(विकास नियोजन)
व संचालक(अभि.से.व प्र.)

परिशिष्ट – झेड

छाननी शुल्क व आय.ओ.डी. व सी.सी.ची पुनर्विधीग्राह्यता याकरीता नियम.

अनु. क्र.	मनपा च्या दि.२४.०६.२०१९ च्या ठराव क्र.१२९ अन्वये मंजूर केलेले विद्यमान नियम	आता नियोजित केलेले नियम (२०२०-२०२१)
1 (अ)	चित्रपटगृहांच्या, पेट्रोल पंप व पेट्रोल सर्व्हिस स्थानक वगैरेच्या जागेच्या मंजुरीच्या प्रस्तावाकरीता रु.४५००/- इतके शुल्क आकारले जाईल. तथापि, वापरातील बदलांचे प्रस्ताव उपविभाजन व आखणी आराखडे व एकत्रीकरण यांचा समावेश असलेले प्रस्ताव याकरीता निवासी व व्यावसायिक भूखंडाकरीता २५०० चौ.मी. पर्यंत व औद्योगिक भूखंडाकरीता १००० चौ.मी. पर्यंत रु २७८२०/- इतके शुल्क आकारले जाईल. अनुक्रमे २५०० चौ.मी. व १००० चौ.मी. पेक्षा कोणत्याही अतिरिक्त क्षेत्राकरीता वरील मूळ दरांवर प्रमाणशीर शुल्क आकारले जाईल.	चित्रपटगृहांच्या, पेट्रोल पंप व पेट्रोल सर्व्हिस स्थानक वगैरेच्या जागेच्या मंजुरीच्या प्रस्तावाकरीता रु.५४५०/- इतके शुल्क आकारले जाईल. तथापि, वापरातील बदलांचे प्रस्ताव उपविभाजन व आखणी आराखडे व एकत्रीकरण यांचा समावेश असलेले प्रस्ताव याकरीता निवासी व व्यावसायिक भूखंडाकरीता २५०० चौ.मी. पर्यंत व औद्योगिक भूखंडाकरीता १००० चौ.मी. पर्यंत रु ३३६८०/- इतके शुल्क आकारले जाईल. अनुक्रमे २५०० चौ.मी. व १००० चौ.मी. पेक्षा कोणत्याही अतिरिक्त क्षेत्राकरीता वरील मूळ दरांवर प्रमाणशीर शुल्क आकारले जाईल.
1 (ब)	कुंपण भिंत, शोष टाकी, यानगृह, उदंचन केंद्र, विद्युत उपस्थानक व मुंबई दुरुस्ती व पुनर्बांधकाम मंडळाकडून आवश्यक असणारी दुरुस्तीखालील स्वच्छतागृहांचे प्रस्ताव याकरीता प्रति प्रस्तावाला रु.२१४०/- या दराने शुल्क आकारले जाईल	कुंपण भिंत, शोष टाकी, यानगृह, उदंचन केंद्र, विद्युत उपस्थानक व मुंबई दुरुस्ती व पुनर्बांधकाम मंडळाकडून आवश्यक असणारी दुरुस्तीखालील स्वच्छतागृहांचे प्रस्ताव याकरीता प्रति प्रस्तावाला रु.२६००/- या दराने शुल्क आकारले जाईल
2)	शुल्क आकारण्याच्या उदिद्ष्टांकरीता विवरणपत्रात दर्शविल्यानुसार नियोजित कामाकरीता, नियोजित बांधकामव्याप्त क्षेत्र आधार मानले जाईल. त्यानंतर वरील क्षेत्र कमी अथवा जास्त झाल्यास अतिरिक्त शुल्क द्यावे लागेल अथवा जादा वसुली परत दिली जाईल. तसेच विकास नियंत्रण नियमावली नुसार चटईक्षेत्र निर्देशांकात गणना केले जात नाही अशा बांधकामव्याप्त क्षेत्रफळासाठी देखील छाननी शुल्क आकारण्यात येईल.	शुल्क आकारण्याच्या उदिद्ष्टांकरीता विवरणपत्रात दर्शविल्यानुसार नियोजित कामाकरीता, नियोजित बांधकामव्याप्त क्षेत्र आधार मानले जाईल. त्यानंतर वरील क्षेत्र कमी अथवा जास्त झाल्यास अतिरिक्त शुल्क द्यावे लागेल अथवा जादा वसुली परत दिली जाईल. तसेच विकास नियंत्रण नियमावली नुसार चटईक्षेत्र निर्देशांकात गणना केले जात नाही अशा बांधकामव्याप्त क्षेत्रफळासाठी देखील छाननी शुल्क आकारण्यात येईल.
3 (अ)	सूचना देणा-या व्यक्तीने महानगरपालिकेला शुल्क प्रदान न केल्यास कलम ३३७/३४२ व ३०२ खाली कोणतीही सूचना विधीग्राह्य राहणार नाही.	सूचना देणा-या व्यक्तीने महानगरपालिकेला शुल्क प्रदान न केल्यास कलम ३३७/३४२ व ३०२ खाली कोणतीही सूचना विधीग्राह्य राहणार नाही.
3 (ब)	मालकी हक्कातील बदल अथवा वास्तुशास्त्रज्ञाचा बदल अशा प्रकरणी आराखडयात कोणताही बदल अथवा सुधारणा नसल्यास कोणतेही शुल्क आकारले जाणार नाही.	मालकी हक्कातील बदल अथवा वास्तुशास्त्रज्ञाचा बदल अशा प्रकरणी आराखडयात कोणताही बदल अथवा सुधारणा नसल्यास कोणतेही शुल्क आकारले जाणार नाही.
3 (क)	अनधिकृत बांधकामे नियमित करण्याच्या प्रस्तावाप्रकरणी कलम ३३७/३४२ खाली सूचना आवश्यक असेल. तसेच मंजूर श्रेणीनुसार शुल्क प्रदान करावे लागेल.	अनधिकृत बांधकामे नियमित करण्याच्या प्रस्तावाप्रकरणी कलम ३३७/३४२ खाली सूचना आवश्यक असेल. तसेच मंजूर श्रेणीनुसार शुल्क प्रदान करावे लागेल.

4 (अ)	प्रस्ताव नाकारला गेल्यास, १० टक्के शुल्क तसेच ठेवून उर्वरित शुल्क अर्जदाराला परत दिले जाईल.	प्रस्ताव नाकारला गेल्यास, १० टक्के शुल्क तसेच ठेवून उर्वरित शुल्क अर्जदाराला परत दिले जाईल.
4 (ब)	प्रस्ताव मंजूर होण्यापूर्वी पक्षकाराने सदर प्रस्ताव काढून घेतल्यास, १० टक्के शुल्क तसेच ठेवून उर्वरित शुल्क परत दिले जाईल.	प्रस्ताव मंजूर होण्यापूर्वी पक्षकाराने सदर प्रस्ताव काढून घेतल्यास, १० टक्के शुल्क तसेच ठेवून उर्वरित शुल्क परत दिले जाईल.
4 (क)	'ना मंजूरीची सूचना' व काम सुरु करण्याचे प्रमाणपत्र दिल्यापासून व मंजूरीच्या तारखेपासून १ वर्षाच्या कालावधीत काम करण्याचा पक्षकाराचा उद्देश नसल्यास ५० टक्के शुल्क तसेच ठेवून उर्वरित परत दिले जाईल.	'ना मंजूरीची सूचना' व काम सुरु करण्याचे प्रमाणपत्र दिल्यापासून व मंजूरीच्या तारखेपासून १ वर्षाच्या कालावधीत काम करण्याचा पक्षकाराचा उद्देश नसल्यास ५० टक्के शुल्क तसेच ठेवून उर्वरित परत दिले जाईल.
5	शासकीय व केंद्रीय सार्वजनिक बांधकाम खाते, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळ व मुंबई विद्यापीठ यांना शुल्क प्रदान करण्यापासून वगळले आहे. वर्धनक्षम अथवा व्यावसायिक धर्तीवर चालणारी इतर सर्व शासकीय खाती व सार्वजनिक क्षेत्र, नगरपालिका/कंपनी/संविधिक अथवा इतर खाते उपक्रम यांना शुल्क प्रदानापासून वगळण्यात येणार नाही. अर्ज करणा-या संघटनेने शुल्क प्रदान करावे की नाही असा संभ्रम पडल्यास, तत्संबंधी महानगरपालिका आयुक्तांचा निर्णय अंतिम राहिल.	शासकीय व केंद्रीय सार्वजनिक बांधकाम खाते, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळ व मुंबई विद्यापीठ यांना शुल्क प्रदान करण्यापासून वगळले आहे. वर्धनक्षम अथवा व्यावसायिक धर्तीवर चालणारी इतर सर्व शासकीय खाती व सार्वजनिक क्षेत्र, नगरपालिका/कंपनी/संविधिक अथवा इतर खाते उपक्रम यांना शुल्क प्रदानापासून वगळण्यात येणार नाही. अर्ज करणा-या संघटनेने शुल्क प्रदान करावे की नाही असा संभ्रम पडल्यास, तत्संबंधी महानगरपालिका आयुक्तांचा निर्णय अंतिम राहिल.
6	वरील दर फक्त निवासी घरांकरीताच आहेत. इतर उपक्रमांकरीता विशेष विनिर्दिष्ट बाबी वगळता, वरील दरांच्या दुप्पट दर राहतील.	वरील दर फक्त निवासी घरांकरीताच आहेत. इतर उपक्रमांकरीता विशेष विनिर्दिष्ट बाबी वगळता, वरील दरांच्या दुप्पट दर राहतील.
7	कमी उत्पन्नाचा गट, राज्यशासनाने अर्थसहाय्य दिलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्था यांना शुल्क प्रदान करण्यातून वगळण्यात येईल. नोंदणीकृत कमी उत्पन्नाचे गट, सहकारी गहनिर्माण संस्था व झोपडपट्टीवासियांच्या ३०० चौ.फुट पेक्षा अधिक क्षेत्र नसलेल्या सदनिकांच्या सहकारी गृहनिर्माण संस्था यांना शुल्क प्रदान करण्यापासून वगळण्यात येईल.	कमी उत्पन्नाचा गट, राज्यशासनाने अर्थसहाय्य दिलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्था यांना शुल्क प्रदान करण्यातून वगळण्यात येईल. नोंदणीकृत कमी उत्पन्नाचे गट, सहकारी गहनिर्माण संस्था व झोपडपट्टीवासियांच्या ३०० चौ.फुट पेक्षा अधिक क्षेत्र नसलेल्या सदनिकांच्या सहकारी गृहनिर्माण संस्था यांना शुल्क प्रदान करण्यापासून वगळण्यात येईल.
8 अ)	उपरोक्त बाबीमध्ये दिलेल्या सहकारी संस्था वगळता, सर्व सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना किमान रु.६६००/- सापेक्ष, (२.१४ या गुणांकाऐवजी २ या गुणांकाने गुणून)मूळ श्रेणीच्या ५० टक्के शूल्क आकारले जाईल.	उपरोक्त बाबीमध्ये दिलेल्या सहकारी संस्था वगळता, सर्व सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना किमान रु.७९९०/- सापेक्ष, मूळ श्रेणीच्या ५० टक्के शूल्क आकारले जाईल.
8 ब)	जेथे स्वतंत्र भूखंड मालकाकडून विकसित केला जाणार आहे अशा भूखंड मालकांकडून स्थापन केलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांबाबत आणि जेथे विकासाचा प्रस्ताव नोंदणीकृत सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या चिटणीसांमार्फत न येता वैयक्तिक सादर झाला आहे अशा प्रकरणी, मूळ श्रेणीच्या शुल्काच्या ५० टक्के शुल्क कमी करण्याचा फायदा दिला जाणार नाही.	जेथे स्वतंत्र भूखंड मालकाकडून विकसित केला जाणार आहे अशा भूखंड मालकांकडून स्थापन केलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांबावत आणि जेथे विकासाचा प्रस्ताव नोंदणीकृत सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या चिटणीसांमार्फत न येता वैयक्तिक सादर झाला आहे अशा प्रकरणी, मूळ श्रेणीच्या शुल्काच्या ५० टक्के शुल्क कमी करण्याचा फायदा दिला जाणार नाही.

9	वैद्यकीय, शैक्षणिक व धर्मादाय संस्था व संस्था नोंदणी अधिनियम अथवा संस्था नोंदणी अधिनियम अथवा सार्वजनिक विश्वस्त अधिनिमयाखाली योग्य नोंदणीकृत असलेले विश्वस्त यांच्या प्रस्तावांबाबत, संपूर्ण जागा, विशिष्ट वापराकरीताच व्याप्त असेल या अटीसापेक्ष किमान रु.३५४०/- सापेक्ष मूळ श्रेणीच्या १/४ इतके शुल्क आकारले जाईल.	वैद्यकीय, शैक्षणिक व धर्मादाय संस्था व संस्था नोंदणी अधिनियम अथवा संस्था नोंदणी अधिनियम अथवा सार्वजनिक विश्वस्त अधिनिमयाखाली योग्य नोंदणीकृत असलेले विश्वस्त यांच्या प्रस्तावांबाबत, संपूर्ण जागा, विशिष्ट वापराकरीताच व्याप्त असेल या अटीसापेक्ष किमान रु.४२९०/- सापेक्ष मूळ श्रेणीच्या १/४ इतके शुल्क आकारले जाईल.
10 अ)	औद्योगिक उद्योगधंदे व व्यावसायिक इमारती, चित्रपटगृहे व मनोरंजन सभागृहे, उपहारगृहे व निवासस्थाने, पेट्रोल सर्विस स्थानक वगैरेंच्या प्रस्तावांबाबत विशिष्ट बाबी वगळता, किमान रु.३५४०/- सापेक्ष मूळ श्रेणीच्या दुप्पट दराने शुल्क आकारले जाईल.	औद्योगिक उद्योगधंदे व व्यावसायिक इमारती, चित्रपटगृहे व मनोरंजन सभागृहे, उपहारगृहे व निवासस्थाने, पेट्रोल सर्विस स्थानक वगैरेंच्या प्रस्तावांबाबत विशिष्ट बाबी वगळता, किमान रु.४२९०/- सापेक्ष मूळ श्रेणीच्या दुप्पट दराने शुल्क आकारले जाईल.
10 ब)	कोणताही बदल नाही. परंतु दर निर्धारित केल्याप्रमाणे राहतील.	कोणताही बदल नाही. परंतु दर निर्धारित केल्याप्रमाणे राहतील.
10 क)	तथापि, दुकानरेषेसह रस्त्याला भिडणा-या विद्यमान बांधकामावाबत, वरचे मजले केवळ निवासी वापराकरीताच नियोजित असल्यास त्याकरीता निवासी बांधकामाचेच शुल्क आकारण्यात येईल.	तथापि, दुकानरेषेसह रस्त्याला भिडणा-या विद्यमान बांधकामावाबत, वरचे मजले केवळ निवासी वापराकरीताच नियोजित असल्यास त्याकरीता निवासी बांधकामाचेच शुल्क आकारण्यात येईल.
11	वरील कलमाच्या उदिष्टाकारीता केवळ एका दुकानासह असलेल्या नवीन इमारती इमारतीचा प्रस्तावही व्यावसायिक इमारत म्हणून मानण्यात येईल. तसेच, औद्योगिक आवारातील पहारेक-याचे निवासस्थान औद्योगिक इमारत मानले जाईल. तथापि, बॅंक वैद्यकीय केंद्र, दवाखाना जिम्नॅशियम, संग्रहालय वगैरे नियोजित वापर, स्वरुपाने व्यावसायिक असले व त्यांना संपूर्णतः निवासी पट्टयात परवानगी असली तरी, अशा वापरांच्या क्षेत्रांकरीता निवासी व व्यावसायिक वापराकरीता वेगेवेगळे शुल्क आकारले जाईल.	वरील कलमाच्या उदिष्टाकारीता केवळ एका दुकानासह असलेल्या नवीन इमारती इमारतीचा प्रस्तावही व्यावसायिक इमारत म्हणून मानण्यात येईल. तसेच, औद्योगिक आवारातील पहारेक-याचे निवासस्थान औद्योगिक इमारत मानले जाईल. तथापि, बॅंक वैद्यकीय केंद्र, दवाखाना जिम्नॅशियम, संग्रहालय वगैरे नियोजित वापर, स्वरुपाने व्यावसायिक असले व त्यांना संपूर्णतः निवासी पट्टयात परवानगी असली तरी, अशा वापरांच्या क्षेत्रांकरीता निवासी व व्यावसायिक वापराकरीता वेगेवेगळे शुल्क आकारले जाईल.
12 अ)	महानगरपालिका ठरावाच्या तारखेपासून सादर केलेल्या प्रस्तावांकरीता शुल्क परिमाणित होईल.	महानगरपालिका ठरावाच्या तारखेपासून सादर केलेल्या प्रस्तावांकरीता शुल्क परिमाणित होईल.
12 ब)	मुंबई महानगरपालिका अधिनियम कलम ३४०/३४३ खाली प्रसृत केलेल्या पुढील तपशील विचारणा-या पत्रास सहा महिन्यांच्या आत वास्तुशास्त्रज्ञांकडून उत्तर न मिळाल्यास सदर प्रस्ताव दफ्तरी दाखल करण्यात येईल व आकारलेल्या शुल्कांपैकी ९० टक्के शुल्क पक्षकारांना परत देण्यात येईल.	मुंबई महानगरपालिका अधिनियम कलम ३४०/३४३ खाली प्रसृत केलेल्या पुढील तपशील विचारणा-या पत्रास सहा महिन्यांच्या आत वास्तुशास्त्रज्ञांकडून उत्तर न मिळाल्यास सदर प्रस्ताव दफ्तरी दाखल करण्यात येईल व आकारलेल्या शुल्कांपैकी ९० टक्के शुल्क पक्षकारांना परत देण्यात येईल.

12 क)	महानगरपालिका ठरावाच्या तारखेपूर्वी आराखडे सादर केले असल्यास व प्रस्ताव दफ्तरी दाखल केला नसल्यास व ना मंजूरीचे प्रमाणपत्र प्रसृत केले नसल्यास, जरी सुधारित आराखडे महानगरपालिका ठरावाच्या तारखेनंतर सादर केले असले तरी अतिरिक्त चटईक्षेत्र निर्देशांक नियोजित नसल्यास ज्यादा शुल्क आकारले जाणार नाही.	महानगरपालिका ठरावाच्या तारखेपूर्वी आराखडे सादर केले असल्यास व प्रस्ताव दफ्तरी दाखल केला नसल्यास व ना मंजूरीचे प्रमाणपत्र प्रसृत केले नसल्यास, जरी सुधारित आराखडे महानगरपालिका ठरावाच्या तारखेनंतर सादर केले असले तरी अतिरिक्त चटईक्षेत्र निर्देशांक नियोजित नसल्यास ज्यादा शुल्क आकारले जाणार नाही.
	ना मंजुरीचे / काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्राकरिता पुनर्विधीग्राहयतेचे नियम :-	
13 अ)	ना-मंजुरीचे प्रमाणपत्र प्रसृत केल्याच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या आत कोणतेही काम सुरु न झाल्यामुळे रद्द झालेल्या, महापालिकेच्या ठरावाच्या तारखेपूर्वी प्रसृत झालेल्या, ना मंजुरीच्या, काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांकरीता व आराखडे कोणत्याही प्रकारे बदललेले नाहीत व सदर आराखडे अंमलात असलेल्या प्रचलित नियमांना अनुसरुन आहेत असे आराखडे, प्रस्तावांच्या गटानुसार म्हणजे निवासी, औद्योगिक, व्यावसायिक गटानुसार पुनर्विधीग्राहय शुल्क प्रदान केल्यानंतर पुनर्विधीग्राहय करण्यात येईल.	ना-मंजुरीचे प्रमाणपत्र प्रसृत केल्याच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या आत कोणतेही काम सुरु न झाल्यामुळे रद्द झालेल्या, महापालिकेच्या ठरावाच्या तारखेपूर्वी प्रसृत झालेल्या, ना मंजुरीच्या, काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांकरीता व आराखडे कोणत्याही प्रकारे बदललेले नाहीत व सदर आराखडे अंमलात असलेल्या प्रचलित नियमांना अनुसरुन आहेत असे आराखडे, प्रस्तावांच्या गटानुसार म्हणजे निवासी, औद्योगिक, व्यावसायिक गटानुसार पुनर्विधीग्राहय शुल्क प्रदान केल्यानंतर पुनर्विधीग्राहय करण्यात येईल.
13 ब)	योग्य सूचना दिल्यानंतर काम सुरु झाले आहे अशा ना मंजुरीच्या व काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांबाबत, प्रस्तावाच्या गटानुसार म्हणजे निवासी, औद्योगिक, व्यावसायिक गटानुसार पुनर्विधीग्राहयता प्रदान केल्यानंतर वरील प्रमाणपत्रे पुनर्विधीग्राहय करण्यात येतील. तथापि, मालमत्तेच्या मालकाच्या पत्रासह व वास्तुशास्त्रज्ञ त्यांच्याकडे अद्याप कामाला आहेत व कामाच्या प्रगतीचा तपशील सादर करण्यासह, मूळ मंजूर आराखडे, ना मंजुरीचे मूळ प्रमाणपत्र, काम सुरु करण्याचे मूळ प्रमाणपत्र सादर करावे लागतील.	योग्य सूचना दिल्यानंतर काम सुरु झाले आहे अशा ना मंजुरीच्या व काम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रांबाबत, प्रस्तावाच्या गटानुसार म्हणजे निवासी, औद्योगिक, व्यावसायिक गटानुसार पुनर्विधीग्राहयता प्रदान केल्यानंतर वरील प्रमाणपत्रे पुनर्विधीग्राहय करण्यात येतील. तथापि, मालमत्तेच्या मालकाच्या पत्रासह व वास्तुशास्त्रज्ञ त्यांच्याकडे अद्याप कामाला आहेत व कामाच्या प्रगतीचा तपशील सादर करण्यासह, मूळ मंजूर आराखडे, ना मंजुरीचे मूळ प्रमाणपत्र, काम सुरु करण्याचे मूळ प्रमाणपत्र सादर करावे लागतील.

18/03

कार्यकारी अभियंता
(विकास नियोजन) शहर

20/3/2020

उप प्रमुख अभियंता
(विकास अनयोजन)-१

23/03/2020

प्रमुख अभियंता
(विकास नियोजन)
व संचालक (अभि.से.व प्र.)